

KAPITEL 2

Selskabsretlige opgaver

2.1. Introduktion

Dette kapitel 2 indeholder en række selskabsretlige opgaver – i alt 21 stk.

Der er som udgangspunkt tale om opgaver, som er rubriceret på et grundlæggende niveau, men det betyder ikke, at de ikke med fordel også kan anvendes også af den der læser selskabsret på udvidet niveau. Selvom selskabsret læses på udvidet niveau, forudsættes jo dog en forståelse og tilegnelse af den grundlæggende selskabsret. Flere opgaver – særligt i den sidste del af kapitlet – indeholder dog særskilt opgaver på kandidatniveau.

Opgaverne indeholder spørgsmål inden for mange dele af den klassiske selskabsret, således f.eks. om stiftelse, kapitalejeren, kapitalen, herunder kapitaltab og kapitalforhøjelse, stemmeret, hæftelse, vedtægter og ejeraftaler, selskabsledelsen, generalforsamlingens, årsregnskab, udbytte og gaver, koncernen og ledelsesansvar.

De fleste opgaver relaterer sig til kapitalselskaber og typisk også til aktieselskabet som selskabsform. I mindre omfang er der dog også opgaver der vedrører andre selskabsformer, herunder anpartsselskaber, interessentskabet m.fl.

Uanset at de fleste opgaver kan rubriceres på et mere grundlæggende niveau er sværhedsgraden forskellig, idet selskabsret udbydes både på universiteterne på jura og på handelshøjskolerne på cand.merc.jur-og cand.merc. aut-uddannelserne. Inden man kaster sig over de enkelte opgaver, skal man derfor lige overveje.

De 21 opgaver indeholdes nedenfor i pkt. 2.2., 2.2.1 til 2.2.21.

I pkt. 2.3. indeholdes så vejledninger til besvarelsenerne. Der er ikke tale om idealbesvarelser, men råd, vejledning og hints til hvad en besvarelse af den enkelte opgave i hvert fald skal berøre og behandle. Vejledningerne indeholder endvidere vejledning om hvilke bestemmelser – eller hjemmelsgrundlag – der er relevante at inddrage i den enkelte delbesvarelse.

Vejledningerne i pkt. 2.3., pkt. 2.3.2. til 2.3.22., knytter sig til de i alt 21 opgaver i pkt. 2.2.

2.2. Opgaver

2.2.1. Opgave nr. 1 – virksomhed vs. aktieselskaber (ledelsesansvar, aktionærlån, honorar, kapitaltab, generalforsamlingsdeltagelse og taleret)

Jens Jensen har længe drevet et mindre servicefirma, som tilbyder viceværtsservice, havepleje, snerydning om vinteren o. lign. Der er nogle få ansatte i firmaet, som er organiseret som et enkeltmandsfirma.

Jens Jensen er en lidt nervøs type og er bange for at komme til at hænge på erstatningskrav, hvis en af de ansatte kommer ud for en arbejdsskade f.eks. i forbindelse med betjening af firmaets maskinpark eller hvis de ansatte skulle ødelægge noget hos kunderne. Samtidig overvejer han er gå sammen med sønnen, som er uddannet gartner, idet mange kunder efterspørger egentligt gartnerarbejde.

Jens Jensen henvender sig derfor til en advokat, som han finder i lokalavisen, og beder denne om at rådgive ham om, hvordan han bedst undgår af egen lomme at skulle betale erstatning til ansatte eller kunder. Samtidig beder han advokaten om at fortælle ham hvordan han bedst organiserer virksomheden med henblik på at optage sønnen i firmaet.

Spørgsmål 1: Hvad skal advokaten svare Jens Jensen?

Jens Jensen ender med at stifte et aktieselskab. Hertil overflytter han de aktiviteter, som har været i enkeltmandsfirmaet.

Jens Jensen har uregelmæssige indtægter i firmaet og har nogle gange brug for at trække kapital ud af firmaet. Jens Jensen spørger derfor advokaten ind til hvilke regler der gælder for at tage penge ud af aktieselskabet og hvad der sker, hvis han f.eks. låner penge af aktieselskabet til at finansiere privatforbrug i en periode med svigtende indtægter.

Spørgsmål 2: Hvad skal advokaten svare på Jens Jensens spørgsmål?

Jens Jensen, hans hustru Margit Jensen og sønnen Ole Jensen er alle tre medlemmer af bestyrelsen. Samtidig ejer Jens Jensen og Ole Jensen hver 50 pct. af aktieselskabet.

I bestyrelsen har medlemmerne hidtil modtaget et honorar på 50.000 kr. om året, men det forhøjes til 100.000 kr. om året.

Da revisor i forbindelse med revision af årsregnskabet hører om de forhøjede bestyrelshonorarer, mener han at der er et problem. Revisor siger, at det kan de slet ikke beslutte. De er inhabile.

Spørgsmål 3: Hvordan er processen i forhold beslutningen om at forhøje bestyrelshonoraret og var Jens Jensen og Ole Jensen inhabile i forbindelse med at de traf beslutningen om at forhøje bestyrelshonoraret?

Firmaet begynder efter nogle år at gå dårligt bl.a. fordi Ole Jensen ofte drikker lidt for mange øl og svigter kundeaftaler. Revisor konstaterer i forbindelse med en revision af årsregnskabet at 2/3 af aktiekapitalen er tabt.

Spørgsmål 4: Skal Jens Jensen og Ole Jensen gøre noget i denne situation og i givet fald hvad?

Forholdet mellem Jens Jensen og Ole Jensen er efterhånden på frysepunktet og Ole Jensen er bange for, at Jens Jensen vil "tage røven på ham" på generalforsamlingen. Han ønsker derfor at tage sin nye veninde Petra Pedersen med, idet hun engang har læst forvaltningsret på Folkeuniversitetet i et semester.

Da Ole Jensen møder op på generalforsamlingen sammen med Petra Pedersen, afviser Jens Jensen at veninden kan deltage. Ole Jensen fastholder, at Petra Pedersen kan deltage. De enes dog, efter et længere skænderi, om at ringe til den advokat, som Jens Jensen tidligere har brugt, og høre om Ole Jensen er berettiget til at tage veninden med på generalforsamlingen.

Spørgsmål 5: Hvad skal advokaten svare?

Jens Jensen siger også, at hvis veninden virkelig kan deltage i generalforsamlingen, så må hun i hvert fald ikke sige et ord.

Ole Jensen afviser dette. Han mener at Petra Pedersen godt må blande sig. Da han selv får advokaten i røret, spørger han derfor også om Petra Pedersen må tage ordet på generalforsamlingen og støtte ham.

Spørgsmål 6: Hvad skal advokaten svare på dette spørgsmål?

Der ønskes i forhold til spørgsmål 1-6 en udførlig besvarelse med en klar sammenhængende retlig argumentation.

2.2.2. Opgave nr. 2 – aktieselskaber (fuldmagt, generalforsamlingsdeltagelse, gaver, sprog, aktionærlån, spørgsmålsret, honorar og søgsmål)

Hans Hansen er aktionær i Petersen, Christensen & Sønner A/S, der holder generalforsamling den 31. marts 2016. Selskabet har en aktiekapital på 150 mio. kr. og beskæftiger sig bl.a. med byggeri og entreprenørvirksomhed.

Bestyrelsen skriver ud til alle aktionærer i forbindelse med indkaldelsen til generalforsamling og opfordrer aktionærene til at give bestyrelsen fuldmagt, hvis ikke man selv har mulighed for at deltage. Hans Hansen er forhindret i at deltage i generalforsamlingen og sender derfor fuldmagten tilbage i underskrevet stand til Petersen, Christensen & Sønner A/S. Senere hører han dog at hans gode veninde Petra Petersen deltager i generalforsamlingen og han vil derfor hellere give Petra Petersen fuldmagt til at stemme for ham på generalforsamlingen. Hans Hansen ønsker derfor at tilbagekalde den fuldmagt han har givet bestyrelsen. Samtidig ønsker han i stedet at give Petra Petersen fuldmagt med instruks på at stemme for 3 bestemte forslag, som er på dagsordenen.

Hans Hansen er i tvivl om han er berettiget til at tilbagekalde fuldmagten og om han i forbindelse med at han giver Petra Petersen fuldmagt kan give hende instruks om at stemme på en særlig måde. Han spørger derfor sin søn, Kim Hansen, som læser jura, hvad der gælder her.

Spørgsmål 1: Hvad skal sønnen svare på dette spørgsmål?

Umiddelbart før generalforsamlingens afholdelse viser det sig at Hans Hansen alligevel kan deltage i generalforsamlingen. Han ønsker ikke at ændre ved at han har givet fuldmagt til at stemme for sig på generalforsamlingen, men vil alligevel gerne deltage i generalforsamlingen særligt fordi han har hørt, at man bagefter får serveret sådan en god forloren skildpadde.

Hans Hansen spørger igen sønnen om han er berettiget til at deltage i generalforsamlingen og om der evt. kan være særlige forhold, der hindrer dette.

Spørgsmål 2: Hvad skal sønnen svare?

I forbindelse med en landsindsamling til Hamas, som DR og TV2 samsender, ser Hans Hansen at Petersen, Christensen & Sønner A/S' navn ruller hen over skærmen. Selskabet har givet 1 mio. kr. til landsindsamlingen. Det synes Hans Hansen er helt urimeligt. Han har selv givet 500 kr. til landsindsamlingen og synes at Petersen, Christensen & Sønner A/S på en måde giver det store bidrag for hans penge. Han spørger derfor sin søn om det er rigtigt, at de bare kan give et sådan bidrag og om der ikke gælder nogle regler for det.

Spørgsmål 3: Hvad skal sønnen svare?

På generalforsamlingen viser det sig at denne afholdes på engelsk. Selvom Hans Hansen nok har haft engelsk i skolen, føler han ikke at han mestrer sproget og derfor klager han til dirigenten. Denne afviser ham og henviser til at det er besluttet at anvende engelsk helt efter reglerne. Det forstår Hans Hansen ikke.

Samtidig konstaterer han at repræsentanter fra flere danske medier overvæger generalforsamlingen og at TV2 endog optager fra generalforsamlingen. Også det er Hans Hansen utilfreds med, særligt hvis han skal stille sine spørgsmål på engelsk. Han klager derfor også over dette til dirigenten og mener ikke at generalforsamlingen er åben for andre end aktionærene og at der ikke kan optages herfra af TV2.

Dirigenten afviser ham og henviser til at bestyrelsen har besluttet det.

Spørgsmål 4: Er dirigentens svar rigtige og hvilke regler gælder der?

På generalforsamlingen kommer det frem, at Petersen, Christensen & Sønner A/S har ydet et lån på 15 mio. kr. til Peder Petersen, som også er aktionær i selskabet. Peder Petersen er også underleverandør til Petersen, Christensen & Sønner A/S og udfører byggeri af de en- og tofamilieshuse, som Petersen, Christensen & Sønner A/S sælger.

Lånet kritiseres af flere mindretalsaktionærer på generalforsamlingen, men den adm. direktører forsvarer lånet og siger at det er helt sædvanligt.

Spørgsmål 5: Er der problemer med lånet til Peder Petersen?

Flere aktionærer spørger ind til detaljer bag det ydede lån, men efter at have svaret lidt generelt på et par af spørgsmålene nægter selskabets ledelse at besvare yderligere spørgsmål herom. Aktionærene, som ikke får svar på deres spørgsmål, klager til dirigenten og beder denne om at pålægge ledelsen at besvare deres spørgsmål.

Dirigenten er i vildrede med om han skal og kan pålægge ledelsen at svare på de stillede spørgsmål.

Spørgsmål 6: Skal eller kan dirigenten det og hvad gælder her af regler?

Et af dagsordenspunkterne på generalforsamlingen er vederlag til bestyrelsen. Bestyrelsen indstiller, at formanden aflønnes med et honorar på 1 mio. kr. om året + en bonusordning, hvor formanden har mulighed for at få endnu op til 50 pct. af honoraret, hvis selskabet opnår visse fastsatte finansielle mål. Næstformanden i bestyrelsen skal have 70 pct. af formandens honorar, mens den øvrige bestyrelse skal have 50 pct. af formandshonoraret.

Mange af mindretalsaktionærerne mener, at honorarerne er helt urimeligt høje og at det heller ikke er lovligt med en bonusordning for bestyrelse. De klager derfor til dirigenten og siger, at honorarer af den størrelsesorden og bonusordningen for bestyrelsen er i strid med reglerne.

Spørgsmål 7: Er de det og hvad gælder der af regler?

Spørgsmål 8: Hvis ikke dirigenten giver mindretalsaktionærerne ret, hvad kan de så evt. gøre, hvis flertallet alligevel beslutter de honorarer, som mindretalsaktionærerne mener, er ulovlige?

Mindretalsaktionærerne er meget forargede og finder bestyrelsens håndtering af hele generalforsamlingen og ikke mindst aflønningsspørgsmålet urimeligt. Valg af bestyrelse er ikke på dagsordenen, idet ingen fra bestyrelsen er på valg.

Mindretalsaktionærerne ønsker derfor i stedet at rejste et mistillidsvotum mod bestyrelsen. Dirigenten afviser dette, da emnet ikke er på dagsordenen.

Spørgsmål 9. Er dirigentens afvisning rigtig?

2.2.3. Opgave nr. 3 – aktieselskaber (udbytte, loyalitet, søgsmål, tegning af kapitalforhøjelse og lån)

Revisionsaktieselskabet ReviDan A/S havde en bred kreds af aktionærer. Forh. Statsaut. Revisor Gunnar Holm var også aktionær og ejede 12 pct. af aktierne i selskabet. Gunnar Holm var en besværlig aktionær og stillede bl.a. kritiske spørgsmål til bestyrelsen på alle selskabets generalforsamlinger. Gunnar Holm havde også flere gange truet bestyrelsen med at kræve granskning af selskabets årsregnskab.

Bestyrelsen så gerne at Gunnar Holm solgte sin aktiepost i selskabet og flere af medlemmerne tilbød ligefrem at købe Gunnar Holm ud. Gunnar Holm var imidlertid ikke interesseret i at sælge. Væksten i ReviDan A/S' omsætning og overskud var hvert år 2-cifret og Gunnar Holm mente desuden at der i selskabet var en masse skjulte reserve i kraft af en ekstrem forsigtig værdiansættelse af selskabets aktiver.

Gunnar Holm, som nu var pensioneret og med omhu plejede sin formue, havde foretaget investeringen i Revidan A/S for at få en løbende forrentning af sin investering. For at understøtte bestyrelsens ønske om at "slippe" af med Gunnar Holm som aktionær bestemte bestyrelsen sig for ikke længere at udbetale udbytte af årets overskud. Dette var Gunnar Holm rigtignok meget ærgerlig over. Han henvendte sig til sin advokat for at søge rådgivning.